

Vlaams
Parlement

vergadering **C132 – BRU7**

zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

van 9 februari 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de culturele vuurtoren - 1030 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de renovatie van het Brussels conservatorium - 1130 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plannen tot onteigening van het Brussels conservatorium - 1142 (2010-2011)	9
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vernieuwde subsidiegids 'Vlaamse projecten voor Brussel' - 1149 (2010-2011)	14

■

Voorzitter: de heer Mark Demesmaeker

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de culturele vuurtoren - 1030 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, in de beleidsnota Vlaamse Rand 2009-2014 staat dat u op het vlak van cultuur samenwerkingsverbanden tussen de verschillende culturele gemeenschapscentra in de Vlaamse Rand wilt stimuleren. Tijdens de bespreking van de beleidsnota zei u dat de zuidelijke rand grote nood heeft aan culturele infrastructuur. Daarom zou in samenwerking met de verschillende gemeenten de piste onderzocht worden om een intergemeentelijke culturele vuurtoren te bouwen voor de Zuidrand.

In de beleidsbrief van de Vlaamse Rand 2010 staat verder dat u dat in samenwerking zou doen met de bevoegde minister van Cultuur, maar noch in de beleidsbrief, noch in de beleidsnota van de bevoegde minister Schauvliege staat er iets vermeld over de culturele vuurtoren.

Zijn er op het vlak van cultuur ondertussen al samenwerkingsverbanden gestimuleerd tussen de verschillende culturele gemeenschapscentra in de Vlaamse Rand? Zo ja, welke? Wat is het doel van deze samenwerkingsverbanden? Is er al overleg gepleegd met de verschillende gemeenten om een intergemeentelijke culturele vuurtoren te bouwen? Zo ja, met welke gemeenten? Wat was het resultaat van het overleg? Is reeds onderzocht of een intergemeentelijke culturele vuurtoren aan een behoefte voldoet? Zo ja, wie heeft dat onderzoek uitgevoerd? Wat was het resultaat van dat onderzoek? Is er in een budget voorzien voor een nieuwe culturele vuurtoren? Zo ja, hoeveel bedraagt dat budget? Financieren de betrokken gemeenten daarin mee?

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Voorzitter, minister, collega's, tijdens de bespreking van de beleidsnota heb ik er al op gewezen dat er ook in de Noordrand grote noden zijn qua cultuur. Met name Vilvoorde heeft de voorbije jaren geïnvesteerd in een cultureel centrum. Ik zou het onaantvaardbaar vinden dat we enerzijds aan de gemeenten in de Noordrand zeggen dat ze het zelf moeten financieren, en anderzijds in de Zuidrand een Vlaams initiatief zouden financieren, hoe het er ook uit ziet.

Ik heb er geen enkel probleem mee dat er een onderzoek gebeurt, maar ik zou ervoor pleiten om dat onderzoek dan in de hele Rand te voeren, en te kijken waar de noden zijn, waar er al initiatieven genomen zijn door de verschillende gemeenten en hoe we daar op Vlaams niveau eventueel ondersteunend kunnen werken, zowel qua infrastructuur als qua werking. Ik ben benieuwd naar de antwoorden van de minister.

De heer Mark Demesmaeker: Collega's, minister, ik wil hier zelf ook even op reageren, met de nodige schroom, omdat ik zelf inwoner ben van die Zuidrand.

Ik weet niet of iedereen op dit moment goed de mate en het tempo van de ontnederlandsing beseft, die in de hele Vlaamse Rand, maar zeker ook in de Zuidrand gaande is. Als we de cijfers van Kind en Gezin bekijken, zien we dat er in een aantal gemeenten in die corridor tussen Brussel en Wallonië – Beersel, Alsemberg, Sint-Pieters-Leeuw – bij de jonge gezinnen op dit moment zelfs geen meerderheid meer is van gezinnen waar het Nederlands de thuistaal is. Dat betekent dus dat een meerderheid van de jonge gezinnen in een aantal van die gemeenten anderstalig is. Dat geeft te denken over het tempo van de ontnederlandsing van die regio.

Heel toevallig hebben wij afgelopen vrijdag in Halle een colloquium gehouden over onderwijs. Het was een beetje een update van informatie. Je ziet dat de cijfers gelijk sporen met wat we in het onderwijs zien gebeuren. Er zijn scholen waar 41 procent van de leerlingen anderstalig is. Met name Halle vervult daar een centrumfunctie met betrekking tot onderwijs, zonder daarvoor de nodige ondersteuning en middelen te krijgen.

Het cultuurcentrum 't Vondel doet aan scholenprogrammering. Het ontvangt 12.000 leerlingen per jaar, waarvan 50 procent leerlingen van buiten Halle en 40 procent anders-taligen. Dat zet een enorme druk op die infrastructuur. Er is dus inderdaad een nood, ook omdat er een samenwerkingsverband is met Sint-Pieters-Leeuw, Pepingen en Herne, waar er een zeer groot tekort is aan culturele infrastructuur.

Er zijn dus zeker noden. Ik zou er dan ook voor pleiten om dat onderzoek zo snel mogelijk op te starten, wat mij betreft voor de hele Vlaamse Rand, maar om daar zeker ook strategisch goed over na te denken. We zitten daar in de Zuidrand immers met een heel specifieke situatie, met de neus naar Brussel en met de rug naar Wallonië. De Franstaligen denken wel degelijk strategisch. Wij moeten dat ook eens meer durven te doen. Wij hebben vanuit onze gemeente in ieder geval nog geen initiatief vernomen.

Ik pleit ook voor samenwerking tussen gemeenten om het Nederlandstalige karakter echt te versterken, op alle mogelijke manieren. We hebben met vier gemeenten bijvoorbeeld een strategisch project ruimtelijk ordening ingediend en goedgekeurd gekregen, waarin we samenwerken rond het versterken van open ruimte langsheen de Zenne.

Maar een van de manieren om een statement te maken en om het Nederlandstalig karakter in de verf te zetten en te bevorderen, is natuurlijk cultuur. Wat dat betreft, zijn er grote noden. Als ik zie waar de subsidies de afgelopen jaren naartoe zijn gegaan, dan is dat altijd naar de grote steden, de centrumsteden. Heel vaak wordt de Vlaamse Rand, en zeker het stukje Vlaanderen dat onder Brussel ligt, vergeten.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, er zijn tal van samenwerkingsinitiatieven in de regio tussen gemeenten en de culturele actoren. Zo is er heel recent, op 17 december 2010, een erfgoedconvenant afgesloten voor drie jaar tussen de minister van Cultuur en de projectvereniging 'cultuurregio Pajottenland & Zennevallei', een intergemeentelijk samenwerkingsverband van de gemeente Beersel, de gemeente Bever, de gemeente Dilbeek, de gemeente Galmaarden, de gemeente Gooik, de stad Halle, de gemeente Herne, de gemeente Lennik, de gemeente Liedekerke, de gemeente Pepingen, de gemeente Roosdaal, de gemeente Sint-Pieters-Leeuw, de gemeente Ternat en de provincie Vlaams-Brabant. Tot het werkingsgebied van de projectvereniging behoren eveneens drie faciliteitengemeenten, die via de provincie Vlaams-Brabant vertegenwoordigd worden door vzw 'de Rand': Drogenbos, Sint-Genesius-Rode en Linkebeek. Deze erfgoedconvenant zal in de zestien betrokken gemeenten een vernieuwde dynamiek mogelijk maken inzake beleid roerend erfgoed.

Binnen het provinciaal samenwerkingsverband Vlabra'ccent, opgericht in 1999, en tussen alle cultuur- en gemeenschapscentra wordt er subregionaal intens samengewerkt. De acht centra van de Rand zijn lid van Vlabra'ccent. Elk van hen neemt actief deel aan de samenwerkingsinitiatieven. Die initiatieven krijgen vooral vorm binnen het subregionaal overleg: regio Oost-Brabant, regio Noordrand, regio Druivenstreek en regio Pajottenland-Zennevallei.

Driemaal per jaar is er een globaal overleg tussen alle directies van de cultuur- en gemeenschapscentra van de provincie, de zogenaamde stuurgroepvergaderingen. Deze stuurgroep van Vlabra'ccent wordt voorgezeten door Eddy Frans, algemeen directeur van vzw 'de Rand'.

Binnen de regio's van Vlabra'ccent is er de afspraak dat er afstemming is op het vlak van communicatie en publiekswerking, en op het vlak van programmering. Hoe intens dat lokaal

gebeurt, wordt overgelaten aan de centra in kwestie. Zo is er in ieder geval tussen de centra van de regio Zuidrand afstemming op het vlak van prijzenpolitiek ten opzichte van het publiek.

De centra van Beersel, Sint-Genesius-Rode en Linkebeek gaan nog een stap verder door een gezamenlijk abonnement aan te bieden: het buurtabonnement en kinderbuurt voor kinder-programmering. De ervaring leert dat dit een win-winsituatie is voor elk van de deelnemende centra, ook door het complementair karakter van deze drie centra, waarbij elk centrum zijn specifieke sterkten en profiel heeft.

De samenwerking in de regio geeft ook aanleiding tot gezamenlijke initiatieven. Enkele voorbeelden: 'Zennetoer', 'Artiest geboekt' en de website van Vlabra'ccent, waar het aanbod van alle centra online beschikbaar gesteld wordt.

Er is bovendien een festival in voorbereiding, dat het laatste weekend van augustus 2011 klassieke muziek op negen plekken in de regio Pajottenland-Zennevallei brengt met een finale in het kasteel van Gaasbeek.

Op kleinere schaal zijn er ook nog samenwerkingsverbanden tussen de Boesdaalhoeve in Sint-Genesius-Rode en de gemeente Beersel, bijvoorbeeld voor 'Pierced', een jongeren-kunstenproject, of 'Poppin'up', een jongerenparticipatieproject, geïnitieerd door de provincie Vlaams-Brabant.

Er is nog geen overleg gepleegd met de verschillende gemeenten. Ik kom daar later op terug.

In mijn beleidsnota Vlaamse Rand 2009-2014 heb ik mij geëngageerd om de problematiek van de culturele infrastructuur in de Vlaamse Rand en meer bepaald in de Zuidrand nader te bekijken. Mijn administratie heeft ondertussen voor mij de hele infrastructuur in kaart gebracht. In de Zuidrand zijn er al verschillende goeddraaiende cultuur- en gemeenschaps-centra actief: de Meent in Beersel, het Vondel in Halle, al valt Halle strikt genomen buiten het werkingsgebied van de negentien gemeenten van de Vlaamse Rand, de Boesdaalhoeve in Sint-Genesius-Rode, de Moelie in Linkebeek, de Muse in Drogenbos, CC Coloma in Sint-Pieters-Leeuw, de Merselborre in Vlezenbeek. Zowel de Meent als het Vondel heeft bovendien een bovenlokale uitstraling.

Naast deze gewone cultuurcentra hebben we in deze regio ook nog het Museum Felix de Boeck in Drogenbos, dat trouwens verder als een strategisch project in de Vlaamse Rand zal worden ontwikkeld, en het kasteel van Gaasbeek, dat een steeds grotere culturele rol op zich neemt, weliswaar met een beperkt aantal plaatsen. Er is een ruim aanbod aan culturele infrastructuur. De vraag is of dit aanbod voldoende is voor de toekomst om mee te werken aan het beleid dat we willen voeren en een dam op te werpen tegen de ontnederlandsing, wat de heer Demesmaeker daarnet heeft aangekaart.

Het blijkt in alle geval dat onder andere het Vondel in Halle al jaren overbevraagd is. Momenteel loopt er een scholenprogrammatie voor zowat 12.000 kinderen op jaarbasis, zowel van binnen als buiten de gemeente. De vraag stijgt elk jaar. Ook de vraag naar repetitielokalen voor kleinere initiatieven – die op hun beurt het verenigingsleven stimuleren – stijgt jaarlijks en kan niet meer ingevuld worden. Grote producties kunnen nergens in de Rand opgevoerd worden. Grote projecten naar de Vlaamse Rand lokken, kan het onthaal en de integratie nochtans enkel ten goede komen. Bovendien kunnen we op die manier het signaal geven dat we deze streek willen verankeren in ons beleid.

Zoals reeds gemeld in mijn beleidsbrief Vlaamse Rand heb ik vanaf 2011 een nieuwe basisallocatie met een budget van 150.000 euro aan de begroting Vlaamse Rand toegevoegd om een aantal strategische projecten van gemeentebesturen die nauw aansluiten bij de doelstelling en realisatie van het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel (VSGB) mogelijk te maken. Een studie over de opportuniteit van een culturele vuurtoren kan hier perfect onder vallen. Ik ga de geïnteresseerde gemeenten vragen om hierover een dossier op te stellen.

De studie moet nog uitgevoerd worden. Als er behoefte is naar bijkomende infrastructuur zullen alle mogelijke financiële vormen ook moeten worden onderzocht. Ook private initiatieven behoren tot de mogelijkheden, zoals het project Uplace in Machelen, met eventueel een theaterzaal en bioscoop. Momenteel onderzoek ik met Uplace hoe we het Nederlandstalig karakter in de Uplacesite kunnen garanderen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het stemt me uiteraard heel tevreden te vernemen dat er al samenwerkingsverbanden zijn tussen de gemeenschapscentra in de Vlaamse Rand. Dat is een goede zaak, die ons sterker maakt. Ik heb gehoord dat er al een – weliswaar beperkt – onderzoek is gebeurd naar de culturele centra in de Zuidrand. Daar zou er al sprake zijn van goed draaiende culturele centra. Ook wordt het kasteel van Gaasbeek steeds meer gebruikt als culturele infrastructuur. Ik sluit me ook aan bij wat de heer Dehaene daarnet heeft gezegd. U weet dat ik vorig jaar samen met mevrouw De Knop in deze commissie een voorstel van resolutie heb ingediend om ook in onze Noordrand een culturele vuurtoren uit te bouwen. Het kasteel van Ham, dat nu leegstaat, zou daarvoor worden gebruikt. Het voorstel is toen heel nipt weggestemd, met vijf stemmen tegen zes. We hebben toen dat voorstel ingediend omdat we vonden dat dit moet worden onderzocht voor de hele Vlaamse Rand, en niet alleen voor de Zuidrand. Ik heb dat daarnet toch ook gehoord in de diverse betogen.

Minister, u hebt gezegd dat die gedetailleerde studie nog moet worden uitgevoerd. Ik wil dan ook vragen dat u daar alstublieft heel de Vlaamse Rand bij zou betrekken en dat er een uitgebreid onderzoek wordt gevoerd naar de culturele infrastructuur en met betrekking tot de vraag waar er precies nood en behoefte aan is.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Mijnheer Demesmaeker, u had het over het criteria van het aantal niet-Nederlandstaligen in het onderwijs. Dan moeten we zeker eens kijken naar heel de Rand. Mijn echtgenote is kleuterleidster in Vilvoorde. Ze heeft een klasje van 24 kleuters, waarvan er 6 Nederlandstalig zijn. Daarmee wil ik maar aangeven dat ook in de Noordrand de druk zeer groot is. De Vlaamse overheid mag daar niet blind voor zijn.

De heer Demesmaeker heeft er al op gewezen: dat we in onze regio Halle-Vilvoorde, en bij uitbreiding in Vlaams-Brabant, maar één centrumstad hebben, is een van de oorzaken waarom we krap zitten met betrekking tot het uitbouwen van dergelijke initiatieven. Minister, u weet dat. Ik herhaal bij dezen mijn oproep om ook dat niet te vergeten. We moeten daar blijvend werk van maken. We moeten bekijken of we het aantal centrumsteden in Vlaanderen niet moeten uitbreiden. We moeten dat onder de loep nemen en bekijken waar we kunnen bijsturen.

Ik heb gehoord dat er al een studie is gedaan naar het aanbod. In het zuiden is er al een redelijk aanbod. Minister, ik pleit ervoor nu al een gelijkaardige oefening te doen voor de Noordrand, de Westrand en de Oostrand, zodat we een totaalbeeld krijgen van het aanbod en de bezetting in heel de Vlaamse Rand. Als die studie wordt uitgeschreven, in het kader van het VSGB, mag men zich niet beperken tot de Zuidrand.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Ik wil me aansluiten bij wat hier al is gezegd. Het is wel zo dat problemen in de Zuidrand dikwijls ook verschillen van die van de Noordrand. Ik weet dat Halle ook vragende partij is, omdat de problematiek van de ontnederlandsing en de inwijking uit diverse hoeken daar ook belangrijk is. Aan onze kant hebben we wel een aantal culturele centra, zoals Het Bolwerk in Vilvoorde en het cultureel centrum van Strombeek-Bever. Wat verderop is er De Lijsterbes in Kraainem en De Kam in Wezembeek-Oppem.

Als schepen van Financiën van Zaventem kan ik melden dat Zaventem een cultureel centrum gaat bouwen, dat er tegen 2012-2013 moet zijn. Dat zal ons 20 miljoen euro kosten. Het gaat natuurlijk niet alleen over de investering, maar ook over de werkingskosten. Het cultureel centrum in Grimbergen kost de gemeentebegroting elk jaar 40 miljoen frank, dus 1 miljoen euro, aan werkingskosten. Wij verwachten eigenlijk ook iets dergelijks. Maar dan kom ik tot het punt van de minister, namelijk dat we vooral aan die samenwerking moeten werken. Nu gebeurt dat al tussen de gemeenschapscentra van Linkebeek, Wezembeek-Oppem en Kraainem, en de Boesdaalhoeve. Die hebben een programmering. Ik zie dat. Ik krijg hun maandelijks publicaties. Dat is zo. In het geval van Vilvoorde en Grimbergen is dat echter veel minder het geval. Zo voel ik het toch aan. Ik ben toch wel goed geplaatst. Heel die programmering zit in een bepaald circuit rond die culturele centra. De Westrand in Dilbeek is er ook zo een. Er zou een grotere interactie moeten kunnen zijn tussen al die culturele centra.

Ik geloof echter niet in het idee van één grote vuurtoren. We hebben die discussie gevoerd over het kasteel van Ham in Steenokkerzeel. Dat is niet geschikt om een cultureel centrum te zijn. Ik ken dat gebouw al sinds er regeringsonderhandelingen geweest zijn in 1974. Toen de N-VA nog niet bestond, ben ik er gaan betogen. Het is geen goed idee om één vuurtoren te maken. Dan creëer je infrastructuur op één plaats. Ik geloof veel meer in samenwerkingsverbanden tussen culturele centra. Onderwijs cursussen vinden vaak plaats in scholen, in centra voor volwassenenonderwijs, in verschillende gebouwen. De culturele centra kunnen een motor worden van culturele uitstraling, waar niet alleen lessen plaatsvinden, maar ook de integratie van de niet-Nederlandstaligen in de gemeenschap. Dat vraagt een zekere openheid van die culturele centra.

Het gebeurt vaak dat een firma daar een receptie geeft, en die stuurt dan tweetalige uitnodigingen. Het Nederlands is de voertaal. We kunnen de culturele centra ook gebruiken om de integratie van anderstaligen te bevorderen door er cursussen en allerlei activiteiten te organiseren. Op dit moment zijn die verspreid en hebben ze geen enkele identiteit. Daarom gaan we een zware investering doen in Zaventem. Er is geen motor meer in die gemeente die een culturele uitstraling heeft. Daarvoor heb je locaties nodig. Ik geloof minder in één vuurtoren dan in netwerking, ondersteuning en het openstellen van culturele centra voor activiteiten die anderstaligen in contact kunnen brengen met wat er leeft bij de bevolking.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Ik sluit me deels aan bij de opmerkingen van de heer Van Rompuy, met de bedenking dat het een en-enverhaal kan zijn. Alles moet in die context worden onderzocht. Ik neem aan dat de studie daarover een luik zal bevatten. De idee van de zuidelijke vuurtoren is als strategische optie bijzonder bedreigd. Aan de noordelijke kant zijn er opmerkingen, maar we moeten geen vuurtoren richting Antwerpen verwachten.

Mijnheer Van Rompuy, misschien is het zinvol om de gordel van smaragd uit de jaren 70 te actualiseren. Het zou goed zijn dat de studie ook daar aandacht aan besteedt. Dan praten we over intensievere samenwerkingsverbanden. Tussen de Westrand en De Singel in Strombeek zijn er geen ruime samenwerkingsverbanden. Voor programmatie en het uitwisselen van abonnementen enzovoort bestaat er al samenwerking. Dit zijn praktische zaken. De opmerking is wel terecht dat dit veel verder kan gaan. Misschien is nu het moment om culturele bakens in de Rand te bouwen. In de jaren 70 werden ze ontmoetingscentra genoemd. Dat kadert volledig in uw oproep, mijnheer Van Rompuy, om dat te verfijnen. Misschien is de tijd daar rijp voor.

Er was ook een samenwerking tussen een aantal culturele centra van de Rand en een aantal Vlaamse instellingen in Brussel, zoals Kwartslag. Dat is destijds stopgezet. Misschien moet dat ook worden meegenomen in de bedenking.

De heer Mark Demesmaeker: De discussie die de heer Dehaene opwerpt over de centrumsteden is heel pertinent. Het ontbreken van steden met een centrumfunctie in de

Vlaamse Rand heeft gevolgen voor cultuur en voor andere zaken. Dit moet dringend worden bekeken.

In het noorden zijn de problemen even groot. Afgelopen vrijdag was er een colloquium met de directies van de onderwijsinstellingen uit alle netten. In het Don Bosco-instituut zijn er elektriciteitsklassen, waarin zestien van de negentien leerlingen anderstalig zijn en het Nederlands nauwelijks beheersen. Dat geeft grote problemen.

Halle, Vilvoorde en andere gemeenten vervullen een centrumfunctie, krijgen veel mensen van buiten de gemeente over de vloer zonder dat ze stimuli krijgen van de overheid om die centrumfunctie te vervullen. Dat is heel moeilijk.

Minister Geert Bourgeois: Ook ik sluit me aan bij de constructieve opmerkingen. Er zijn gelijklopende lijnen.

Mijnheer Van Rompuy, in de eerste plaats ben ik blij met uw beoordeling van het kasteel van Ham. U bent ervaringsdeskundige. Wellicht zal mevrouw De Vroe het uit uw mond geloven, maar niet uit mijn mond. Het is niet geschikt als cultureel centrum. Ik ken dat gebouw.

Mijnheer Dehaene, u haalt terecht de Noordrand aan. Ik denk dat iedereen in deze commissie zegt dat het probleem niet alleen in de Zuidrand is gesitueerd, maar overal. Ik signaleer wel dat er ondertussen een initiatief is in de Noordrand met de vestiging Uplace in Machelen waarvan er indicaties zijn dat het gaat over een grote mogelijkheid zowel voor theater als andere opvoeringen. Ik ben in bespreking om te zorgen voor een Nederlandstalig karakter. Dat is het hele aanzettende gebied, het is vlakbij elkaar. De heer Van Rompuy heeft er terecht op gewezen dat Zaventem bezig is met een initiatief.

Ik heb een overzicht gegeven van de Zuidrand. Als ik de kaart bekijk, dan mag ik zeggen dat we een gebiedsdekkende infrastructuur hebben, met grotere en kleinere projecten. Er zijn een aantal zaken vroeger gebeurd en kleinere initiatieven waar ik steun aan geef, namelijk de Boesdaalhoeve, de Felixsite, jeugthuizen en andere. Daarnaast staan er bij mijn weten een drietal gemeentelijke initiatieven op stapel. In Dilbeek bouwt de gemeente aanpalend aan het cultureel centrum de Westrand een nieuwe muziekacademie met een bijkomend podium. In Asse komt er een nieuw cultuurcentrum naast het bestaande Den Horinck. In Zaventem krijgen de plannen vorm. In ons midden is een autoriteit aanwezig die heeft gezegd dat de planning is om in 2013 met dat nieuwe cultuurcentrum van start te kunnen gaan.

Het is belangrijk wat de heer Van Rompuy zegt. Ik heb in mijn antwoord gewezen op een aantal samenwerkingsverbanden. Dat is niet exhaustief. Ik stel vast dat ze er zijn. Wellicht is het zaak om die nog te verbeteren en nog meer tot samenwerking te komen op alle gebieden. Men kan in de programmatie en het aanbod complementair zijn en bekijken wat de ene kan bieden en de ander minder goed. Men kan afspraken maken inzake prijzenbeleid en abonnementen. Daar kan nog winst worden gemaakt. Ik zal dat meenemen in de verdere behandeling van dat dossier.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Ik heb een aantal goede zaken gehoord. De conclusie om samenwerkingsverbanden nog verder te stimuleren, is de juiste.

Mijnheer Van Rompuy, u keek naar mij toen u het had over de culturele vuurtoren. Die idee komt niet van mij, maar staat in de beleidsnota van de minister. Ik heb ook nooit gezegd dat het kasteel van Ham een cultuurcentrum moet zijn. In mijn vraag om uitleg heb ik heel duidelijk gesteld dat het daar niet geschikt voor is, maar het is ideaal voor het geven van cursussen en dergelijke.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de renovatie van het Brussels conservatorium
- 1130 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plannen tot onteigening van het Brussels conservatorium
- 1142 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijn vraag gaat over een culturele vuurtoren in Brussel in verval, al jaren. Het Koninklijk Conservatorium Brussel aan de Regentschapslaan verkeert al jaren in een heel ernstige staat van verval, en is toe aan een grondige renovatie. Het dossier zit al geruime tijd vast, ondanks het feit dat de praktische problemen blijkbaar uit de weg geruimd zijn. Het financieel dossier zou minstens gedeeltelijk rond zijn dankzij de inbreng van Beliris, de plannen zouden zijn getekend enzovoort.

Het gebouw is eigendom van de Regie der Gebouwen, en de vraag wordt gesteld of een regering van lopende zaken de bevoegdheid heeft om de nodige handtekeningen te leveren en het nodige geld vrij te maken. Momenteel maken twee organisaties, één per gemeenschap, gebruik van het gebouw: de Erasmushogeschool en het Conservatoire royal de Bruxelles. De twee conservatoria hebben eveneens een naamloze vennootschap van publiek recht opgericht – of zouden die hebben opgericht, dat weet ik niet precies – wat toelaat om het dossier te deblokken.

Ik vernam in de pers dat u zich dat dossier aantrekt. U zou een brief schrijven naar de premier om deze situatie aan te kaarten en te zoeken naar een oplossing. Voor alle duidelijkheid: de situatie waarin het gebouw verkeert, is een doorn in het oog van heel veel mensen binnen en buiten Brussel. Het conservatorium staat op een cruciale locatie in de stad. Het is een buitengewoon waardevol gebouw met een prachtige concertzaal. Minder geweten is dat in de archieven heel interessante, belangwekkende muziekpartituren en dergelijke voorhanden zijn. Een oplossing dringt zich dus op.

Minister, u verklaarde zelfs, zo las ik, dat de Vlaamse Gemeenschap het gebouw, in eigendom van de federale overheid, zou onteigenen indien geen vooruitgang wordt geboekt op redelijke termijn. Dan stelde u dat via een publiek-private samenwerking dit gebouw gerenoveerd zou kunnen worden. Hierover heb ik enkele concrete vragen.

Minister, hebt u al een brief geschreven naar de premier om het probleem van de renovatie van het Koninklijk Conservatorium aan te kaarten? Welk voorstel of welke vraag bevatte uw brief? Hebt u sindsdien over dit onderwerp al contact gehad met de premier of zijn diensten? Hebt u bevestiging gekregen van het feit dat dit onderwerp kan ressorteren onder lopende zaken?

Kunt u meer duiding geven bij uw plannen rond de mogelijke onteigening van het gebouw, en de daaropvolgende potentiële publiek-private samenwerking? Hoe concreet zijn uw plannen daaromtrent? Welke termijn ziet u hiervoor?

Hebt u de Franse Gemeenschap al ingelicht over uw eventuele voornemen om het gebouw te onteigenen? Hebt u de Regie der Gebouwen, de fiere eigenaar van het conservatorium, eveneens op de hoogte gebracht van deze mogelijke stap?

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit mij volledig aan bij de reeds gemaakte opmerkingen van de heer Delva. Mijn vragen gaan in dezelfde richting.

Minister, vanuit de bekommernis om dit historische gebouw zo snel mogelijk eerherstel te schenken, lanceerde u het idee om het gebouw te onteigenen en aan de Vlaamse overheid over te dragen. De renovatie zou dan via een publiek-private samenwerking moeten gebeuren. U ziet een onteigening als een ultiem redmiddel indien er binnen redelijke termijn geen vooruitgang is.

Wij vinden het een goede zaak dat u dit dossier vlot probeert te trekken, maar het roept natuurlijk een paar vragen op waar we wat duidelijkheid over zouden willen. Wat staat er concreet in de brief die u naar ontslagnemend premier Letermé hebt gestuurd? De piste van een onteigening en overname lijkt onhaalbaar zonder een solide juridische onderbouw, onder meer inzake bevoegdheid, en zonder overleg met en akkoord van de directe betrokkenen, in eerste instantie de onderwijsinstellingen zelf. Hebt u de haalbaarheid van deze piste al juridisch laten onderzoeken? Welk overleg plant u met de betrokkenen? Is er een akkoord van het conservatorium zelf? Is daar een timing mee gemoeid?

Rijst er geen principieel probleem dat Vlaanderen budgettaire eventueel opdraait voor een federaal probleem?

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Minister, ik sluit me graag aan bij de zeer pertinente en helder geformuleerde vragen van de twee collega's. Er is ook een juridische vraag in dit dossier. Hoe consistent is uw plan? Doorgaans is het een overheid die een burger onteigent. Hoe zit dat met een overheid die een andere overheid onteigent? Kunt u daar zo precies mogelijke toelichting bij geven?

Er is ook nog een politieke vraag. Hebt u dit dossier al geagendeerd op het Overlegcomité?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik zal met die laatste vraag beginnen, mijnheer Gatz. Neen, het Overlegcomité functioneert niet meer sinds de val van de Federale Regering. Het heeft dus weinig zin om daar enig dossier op te agenderen. Zodra er een Federale Regering is en het Overlegcomité opnieuw kan functioneren, zal ik dat met heel veel plezier doen. Maar u weet ook dat dat in het algemeen zelden tot resultaten leidt.

Collega's, ik heb op 3 februari 2011 inderdaad een brief geschreven naar eerste minister Letermé, met een kopie ervan naar minister Reynders, die bevoegd is voor de Regie der Gebouwen, minister Onkelinx, die de coördinatie doet voor Beliris, en minister Marcourt, minister voor Hoger Onderwijs van de Franse Gemeenschap.

Op 3 februari vond 's avonds ook het jaarlijkse concert plaats van de Erasmus Hogeschool. Die mensen hadden mij gevraagd om iets vroeger te komen om de staat van het gebouw te bekijken. Ik had het een paar jaar geleden al eens bezocht, dus ik wist al in welke slechte staat het zich bevond, maar de afgelopen jaren is dat nog verergerd.

De Vlaamse Gemeenschap heeft heel veel geld geïnvesteerd in De Singel, en terecht. Het is goed dat het conservatorium terecht kan in een vlaggenschipgebouw, waar niet alleen een culturele instelling, maar ook een hogeronderwijsinstelling gebruik van kan maken. Hetzelfde geldt voor Gent, met de Bijloke.

De Erasmus Hogeschool heeft dan opgemerkt dat zij als gerenommeerd conservatorium in een gebouw zitten dat totaal in verval is. Zij hebben mij gevraagd om te komen kijken en hen te helpen, omdat het dossier geblokkeerd zit. Het lijkt mij normaal dat een hogeschool, die gefinancierd wordt door de Vlaamse Gemeenschap, aan haar minister, die bovendien ook bevoegd is voor het Brusselbeleid, vraagt om een kijkje te komen nemen. Ik heb dat gedaan. Daar was ook wat pers bij aanwezig.

Ik heb nagedacht over wat wel en niet kan gebeuren. U weet dat men heeft geprobeerd om een oplossing te vinden door een nv op te richten, in het kader van Beliris. Er was dan een

eerste aantal miljoenen euro geblokkeerd. Men wou dan ook een masterplan opstellen. Jammer genoeg is het dossier wat lang blijven liggen bij één federale vicepremier, die zich daar enigszins tegen verzet heeft. Was dat niet gebeurd, dan was het dossier goedgekeurd geraakt. Maar goed, dat is geschiedenis. Ondertussen is de regering gevallen en bleek dit niet onder de lopende zaken te vallen.

Ik stel in het dossier van de renovatie van het conservatorium echter vast dat zowel aan Nederlandstalige als Franstalige kant over alle partijgrenzen heen politieke consensus bestaat dat dat gebouw gerenoveerd moet worden. Het is niet alleen een heel mooi gebouw. Er is ook de historische waarde. En het huisvest bovendien de Koningin Elisabethwedstrijd. Kunt u zich voorstellen dat de laatste editie daar zelfs niet meer dreigde te kunnen plaatsvinden? Men heeft een gespecialiseerde firma moeten inhuren, die een attest heeft moeten verlenen, op het randje, dat mensen van de openbare omroep daar nog veilig in konden werken. Alleen al het plaatsen van lichtspots en dergelijke komt in gevaar. Maar wij zitten daar wel onderwijs in te geven. Op dit moment is een derde van het gebouw niet meer toegankelijk. Je moet dat eens bezoeken: het plafond ligt op de grond, de bovenste verdiepingen van de zalen zijn niet meer toegankelijk, er zijn deuren dichtgespijkerd, je voelt de koude lucht binnenstromen. Dat is een pure schande.

Als ik dan vaststel dat er politieke consensus is, en aangezien er geen nieuwe Federale Regering op komst is, vind ik dat de Federale Regering dit zonder enig politiek risico als een dossier van lopende zaken kan beschouwen. Het is beslist voor de val van de Federale Regering, er is politieke consensus over, niemand betwist het. Dus is het eigenlijk heel simpel om dit dossier te deblokken. Dat vraagt één agendering op de federale ministerraad. En dus heb ik aan de Federale Regering gevraagd om dat te doen.

Ik heb ook gezegd dat als het dossier blijft aanslepen, wij als Vlaamse Regering dat gebouw, met een belangrijke instelling die mee instaat voor de uitstraling van de Vlaamse Gemeenschap, eventueel van de Federale Regering zouden kunnen overnemen in eigendom. Daar zijn verschillende formules voor mogelijk. Dat kan door een overeenkomst inzake afstand van onroerende goederen in der minne. De Federale Regering kan dat afstaan aan een of beide gemeenschappen. Dat is misschien niet zo realistisch. Ik denk dat ze daar geld voor zullen willen. We kunnen ook een overeenkomst sluiten met een geldsom. Er kan een ministerieel besluit genomen worden waarin de Federale Regering dat overdraagt.

In het uiterste geval kan een overheid een andere overheid onteigenen. Er zou in dat verband zelfs al een precedent zijn. Uiteraard hangt het ervan af voor welke bestemming dat is. Een van de gronden die je daarbij kunt invoeren, is de continuïteit van de openbare dienst. Een van de problemen in het gebouw is dat het een federaal gebouw is dat bijna exclusief wordt gebruikt door de Franse en de Vlaamse Gemeenschap om onderwijs in te verschaffen. Dat is overigens ook een van de redenen waarom het zo lang heeft geduurd eer men het gebouw is beginnen te renoveren. Je kunt dus onteigenen. Maar wil ik dat? Neen. Ik zou dat liever vermijden. Het is mijns inziens nog altijd het beste dat de federale overheid dat via Beliris doet.

Als het gebouw hoofdzakelijk voor onderwijs wordt gebruikt, een gemeenschapsbevoegdheid, is het dan niet logisch dat wij eigenaar zijn van het gebouw? Je kunt je die vraag inderdaad stellen, maar dat is een andere discussie, die we misschien op een ander moment moeten voeren.

Als we in de situatie zouden komen dat de Vlaamse Gemeenschap onteigent of het gebouw overneemt in een andere vorm, is het geenszins de bedoeling om de Franse Gemeenschap eruit te zetten. Dat is niet wijs. We zouden dat tegen een normale huurprijs moeten kunnen verhuren. We zullen dan ook te gepasten tijde stappen daartoe zetten.

Ik hoop dat we antwoord krijgen op de brief die een week geleden werd verstuurd. Als dat niet het geval is, zal ik eerst telefoneren. Ik denk dat we met zijn allen de druk op de Federale

Regering moeten verhogen. Het zou goed zijn als iedereen er bij zijn federale partijgenoten op aandringt aan de regering te vragen haar verantwoordelijkheid te nemen, ook al is het er een van lopende zaken. Ik denk dat de koning wel overtuigd zal worden om dat te tekenen, omdat er zowel bij de Nederlandstaligen als de Franstaligen, over alle partijgrenzen heen, meerderheid en oppositie, een consensus is. De kroon of het paleis loopt geen risico om de volgende regering te bezwaren met een beslissing die ze niet zou willen nemen.

Ik heb dat in die optiek gezegd. Het is perfect mogelijk. Laten we hopen dat het niet zo ver komt. Laten we gewoon de druk verhogen, zodat het dossier eindelijk gedeblokkeerd wordt. Het is een schande, niet alleen voor België, maar ook voor Brussel. De voorkant van het gebouw is lelijk. Tot daar aan toe, dat vindt men nog in Brussel. Het zou wel beter zijn als die gevel ook wordt opgekuist. Ik weet niet of u de straat aan de achterkant van het gebouw kent. In architecturaal opzicht is dat een zeer mooie straat. Er staat één krot tussen, en dat is wel dat gebouw.

Voor de uitstraling van Brussel, maar ook voor die van de Vlaamse Gemeenschap is het noodzakelijk dat dit gebouw eindelijk weer de glorie krijgt die het ooit heeft gehad.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat we het met zijn allen eens zijn dat de staat van het conservatorium inderdaad ondermaats is en een smet is op onze fantastische hoofdstad. (*Gelach*)

U hebt een brief gestuurd naar de premier. Wat staat daar dan in? Dat u ervan uitgaat dat de beslissing die door de Federale Regering genomen zou kunnen worden, zou kunnen passen binnen het bestuur van lopende zaken?

Minister Pascal Smet: Ik zal de brief voorlezen.

“Mijnheer de Eerste Minister,

Op donderdag 27 januari was ik te gast op het Koninklijk Conservatorium Brussel/Conservatoire Royal de Bruxelles. Beide instellingen met internationale allure delen zoals u weet een gebouwencomplex dat zich situeert tussen het Konings- en Poelaertplein in het hart van onze hoofdstad.

De concertzaal van de Conservatoria wordt vaak gebruikt voor grote evenementen zoals de Koningin Elisabeth-wedstrijd. Tijdens de voorbereidingen van de laatste editie dreigde de uitzending niet plaats te kunnen vinden. Een gespecialiseerde firma diende eerst een attest te verlenen voordat de mensen van de openbare omroep verder mochten werken. Een anekdote, maar wel een schrijnend voorbeeld van de ernst van het dossier dat ik met deze brief onder uw aandacht wens te brengen.

Tijdens de rondleiding door de gebouwen in de Koningsstraat en de Wolstraat heb ik persoonlijk de zeer slechte toestand van de gebouwen kunnen vaststellen: verschillende delen zijn niet meer toegankelijk, stukken plafond donderden reeds naar beneden, het verzetten van een piano wordt vermeden omdat men vreest dat het instrument door de vloer zou zakken, ...”.

Dat is wel allemaal strafbaar.

“Het gebouw wordt echter niet alleen gebruikt voor prestigieuze concerten” – het is trouwens de beste zaal voor kamerconcerten in Brussel – “maar huisvest in de eerste plaats twee instellingen van hoger onderwijs waar dagelijks kunstonderwijs van hoge kwaliteit wordt aangeboden. Naast het imminente veiligheidsrisico, brengt de toestand van het gebouw ook de kwaliteit van de gerenommeerde instellingen in gevaar. Een derde van de gebouwen kan overigens niet meer gebruikt worden waardoor de onderwijsfunctie gaandeweg in gevaar komt. Het is dan ook in de eerste plaats als Vlaams Minister van Onderwijs dat ik dit verzoek

tot u richt. Ook als Brusselaar omdat dit gebouw in een prestigieuze wijk van de stad rondit staat te verloederen.

Er bestaat politieke consensus, meerderheid en oppositie, over dit dringend renovatiedossier. Het lastenboek ligt klaar en het eerste geld werd voorzien via Beliris. Ik verzoek de federale regering als eigenaar dan ook de dringende renovatie van het gebouwencomplex als een dossier van lopende zaken te behandelen zodat de voorbereidingen voor de renovatie via de vzw Conservamus kunnen starten.

Indien de renovatie niet binnen een redelijke termijn kan aanvangen, zal ik als bevoegd Vlaams Minister van Onderwijs en in overleg met mijn collega van de Franse Gemeenschap, ernstig overwegen om het initiatief te nemen om het eigendomschap van de gebouwen te verwerven en via bijvoorbeeld een publiek-private samenwerking te laten renoveren.

Met vriendelijke groeten”

De heer Paul Delva: Nu kennen we de exacte inhoud van de brief die u aan de premier hebt gestuurd. U schrijft dat er een bedrag opzij is gezet. Dat is echter een eerste bedrag dat nodig is voor de noodzakelijke herstellingen. Het gaat om 4 miljoen euro. Het volledige budget is er vandaag waarschijnlijk niet.

Begrijp ik het goed dat u, als minister van Onderwijs, de overname in eigendom als laatste redmiddel ziet? U stelt dat de instelling zeer goede vorming geeft en dat ervoor gezorgd moet worden dat ze ook in de toekomst kan blijven functioneren in dat gebouw.

De problemen zitten natuurlijk in de structuur van heel het concept. Het gaat over een federaal gebouw en twee gemeenschappen die er gebruik van maken. De werking van de gemeenschapsinstellingen wordt belemmerd door de staat van het gebouw. Kent u andere onderwijsinstellingen die zich in een soortgelijke situatie bevinden in of buiten Brussel? Het punt is natuurlijk dat de samenwerking tussen de federale overheid, die eigenaar is, maar niet onmiddellijk de vruchten kan plukken, en de directe gebruikers van het gebouw heel moeilijk verloopt. De belangen tussen al die partners lopen niet onmiddellijk parallel.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Minister, ik dank u voor de toelichting over de juridische mogelijkheden. Ik ben blij dat de onteigening het laatste redmiddel is en dat er zeker heel wat andere mogelijkheden zijn die u overweegt.

Ik heb nog bijkomende vraag omdat er iets me onduidelijk is. Het gebouw is momenteel eigendom van de Regie der Gebouwen. Naar onze informatie weigert die federale dienst de renovatie op zich te nemen. De twee gemeenschappen maken gebruik van dat pand. Weet u of de weigering te maken heeft met het feit dat we met een overgangsregering te maken hebben? Of is dat in het algemeen zo? Gaat het om een tijdelijk probleem, of blijft dat zo omdat het door de twee gemeenschappen gebruikt wordt?

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Ik ben het met de minister eens om er over de partijgrenzen heen voor te zorgen dat het dossier eindelijk in beweging komt. Ik had wel graag enige bijkomende uitleg gehad over het juridische aspect. Ik begrijp dat we een politieke en geen juridische discussie voeren.

Er zijn twee mogelijkheden. Minister, ik neem aan dat als u dergelijke stellingen naar voren brengt, u het kabinet bepaalde zaken laat onderzoeken. Ik zou het op prijs stellen als we een nota zouden krijgen waaruit blijkt hoe een onteigening van de ene overheid door de andere juist verloopt. Voorzitter, indien de minister dat niet zou willen, wat ik niet denk, zou het nuttig zijn om dat via de eigen diensten van het parlement te onderzoeken. Minister, als u vandaag die toezegging doet, zou ik er graag wat dieper op kunnen ingaan en kijken wat de

voorwaarden zijn, om nog te zwijgen over de praktische termijnen. Maar dat is bij een onteigening altijd het geval.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Er zou zelfs een precedent zijn. Het klopt dat ik dat niet in het wilde weg wil doen. De mogelijkheid bestaat. Ik hoop dat we het kunnen vermijden.

Het probleem is dat we eerst en vooral te maken hebben met de werking van de Regie der Gebouwen. Daar kan men sowieso al vragen over stellen. Los daarvan denk ik dat het in dit geval meespeelt dat het gebouw gebruikt wordt door de gemeenschappen en niet voor de Federale Regering of overheid.

Het is echter uiteraard niet het enige gebouw dat de Regie der Gebouwen laat liggen. De oplossing via Beliris is eigenlijk ook een verkeerde oplossing: laat me dat ook maar eens heel duidelijk stellen. Beliris dient eigenlijk om extra geld te geven om te investeren in de internationale en nationale uitstraling van Brussel als hoofdstad. We merken dat de Federale Regering de jongste jaren de tendens heeft om dossiers die ze door de Regie der Gebouwen zou moeten laten betalen, te plaatsen onder de hoofdkapstok van Beliris en zo de regie te ontlasten. Dat is geen goede evolutie voor de Brusselaars. Vanuit Belgisch perspectief is dat iets anders, maar vanuit Brussels oogpunt is dat een ongewenste manier van financieren.

Tot nu toe is de houding bij Beliris echter altijd geweest dat er geld kon gaan naar gebouwen, zelfs al zijn ze de eigendom van of worden ze gebruikt door andere overheden, zolang die door de beide gemeenschappen worden gebruikt. Ze mogen nooit exclusief worden gebruikt voor één gemeenschap. Aangezien het hier gaat over twee gemeenschappen kan dat. Het is een noodoplossing. Het klopt dat het maar een deel van het geld is. Daarom moet dit gebeuren via een pps-constructie. Daardoor moet niet de hele som in één keer op tafel worden gelegd, maar kan dit gebeuren via een afbetalingsconstructie. Men wordt dan ook eigenaar van het gebouw. Dat is uiteindelijk een investering. Het is ook allemaal ESR-neutraal. Het is dus niet zo'n probleem om dat verwerkt te krijgen. Men krijgt ook een heel belangrijk gebouw in de plaats, met toch een vrij grote waarde. Dat is dus eigenlijk nog het geringste van de problemen.

Laten we er nu echter alles op inzetten dat de Federale Regering het dossier deblokkeert. Ik denk dat er druk nodig is. Soms moeten we wel eens druk uitoefenen en een lichte dreiging gebruiken. Dat is wat hier is gebeurd.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik wil nog even ingaan op de laatste opmerking van de heer Segers. Natuurlijk is dat een structureel probleem. Het probleem is echter niet de jongste jaren opgedoken. Het komt niet uit de lucht gevallen: we zitten daar al decennia mee. Alle partijen die in de Federale Regering hebben gezeten, kennen dus dat probleem, ongeacht de kleur. De federale overheid, Brussel en de gemeenschappen weten dat al decennia lang. Het zijn mooie woorden, maar er moet door alle partijen worden samengewerkt om dat dossier te deblokken. Dat zou inderdaad nuttig kunnen zijn. Het lijkt me inderdaad tijd om dat nu eindelijk aan te pakken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vernieuwde subsidiegids 'Vlaamse projecten voor Brussel'
- 1149 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, minister, geachte leden, in de begroting 2011 wordt in een groot bedrag, namelijk 1,7 miljoen euro, uitgetrokken voor “initiatieven in het kader van de versterking van de Vlaamse inbreng in Brussel en van de versterking van de band tussen Brussel en de rest van Vlaanderen”. Dat is heel goed. Dat element vormt trouwens ook een van de kerndoelstellingen van het Brusselbeleid van onze regering. Onlangs werd er een nieuwe subsidiegids getiteld ‘Projecten voor Brussel’ van kracht, met een aantal nieuwe klemtonen en gewijzigde projectcategorieën. De gids onderscheidt drie belangrijke projectcategorieën. De categorieën zijn van een heel andere orde, maar ze worden wel samen-gevoegd in die ene gids.

De eerste categorie betreft projecten in Vlaanderen, maar met een hoofdstedelijk karakter, die de kennis over Brussel en de interesse voor Brussel in Vlaanderen verhogen. Er wordt dus geld besteed aan projecten die in Vlaanderen worden opgezet, met als bedoeling Brussel in een goed of een beter daglicht te stellen, of minstens de interesse van de Vlamingen in Vlaanderen voor hun hoofdstad op te wekken.

De tweede categorie is van een heel andere orde. Ze betreft vernieuwende en originele initiatieven op het vlak van participatiebevordering en stadsinnovatie. Als ik het goed begrijp, gaat het over projecten die zich afspelen in de Brusselse context en die erop gericht zijn het sociaal-culturele weefsel van de Brusselse samenleving te versterken.

De derde categorie is er een die, denk ik, al bestond in de vorige subsidiegids. Ze betreft hoofdstedelijke projecten, maar ook grootstedelijke, die aantonen dat de Vlaamse gemeenschap actief betrokken blijft bij wat er in Brussel gebeurt op het gebied van cultuur, onderwijs, het sociaal gebeuren enzovoort.

Naast die drie categorieën zijn er nog twee horizontale invalshoeken, namelijk impuls-subsidies en subsidies voor gemeenschapsoverschrijdende projecten van twee- of meertalige organisaties. Ik zal daar niet te diep op ingaan. Het spreekt wel voor zich dat alle initiatieven op inhoudelijk vlak bij een van de drie voornoemde projectcategorieën moeten kunnen worden ondergebracht.

Impulssubsidies zijn bedoeld om initiatieven met een vernieuwend karakter tijdelijk te ondersteunen. Die initiatieven kunnen ten hoogste drie keer een werkingssubsidie ontvangen. De bedoeling is natuurlijk dat die impulssubsidies, indien dat project goed verloopt, zouden kunnen worden omgezet in een meer structurele financieringsbasis. Op de andere invalshoek, van de twee- of meertalige organisaties, zal ik nu niet dieper ingaan. Minister, het is wel positief dat u projecten aanmoedigt waarbij Nederlandstalige organisaties samenwerken met zusterorganisaties uit Frans- of anderstalige omgevingen.

Ik heb een aantal concrete vragen, ook over die impulssubsidies. Er is nu een nieuwe subsidiegids, die fundamenteel andere accenten legt, of waarin er alleszins bijkomende accenten worden gelegd. Zijn er projecten die tot nu toe konden rekenen op subsidies op basis van de vorige subsidiegids en die mogelijkheid nu niet meer hebben? Of kunnen alle projecten die al werden gesubsidieerd volgens de vorige gids, opnieuw worden gesubsidieerd volgens de nieuwe regels?

Dan kom ik tot die impulssubsidies. Dan gaat het niet alleen over dit aspect, maar ook bijvoorbeeld over eventuele nieuwe projecten via het Brusselfonds. Al die projecten situeren zich op een bepaald beleidsdomein. Het gaat soms over belangrijke projecten, die veel geld kosten. Indien u een project selecteert voor subsidiëring, hoe is dan uw relatie met de functioneel bevoegde Vlaamse minister of het functioneel bevoegd lid van het VGC-college, over de beslissing over de toekenning van mogelijke subsidies? Bespreekt u dat op voorhand? Contacteert uw kabinet het kabinet van die minister, of gebeurt dat niet?

Als dat project goed verloopt en zijn waarde bewijst en een paar jaar door u wordt ondersteund, en het zou in aanmerking kunnen komen voor het structureel beleid, hoe verlopen dan de contacten met de functioneel bevoegde minister? Hoe verloopt die overgang?

Ik ben wat bang dat men geld besteedt aan leuke en mooie projecten, en vervolgens beslist dat die structureel moeten worden. Dat kan immers alleen als er op tijd wordt ingegrepen in de begroting en alles op voorhand wordt afgesproken met de functioneel bevoegde minister, zodat zijn begroting dat eventueel kan dragen. Dat is eigenlijk de kern van mijn vraag.

De vernieuwde subsidiegids is vanaf 1 januari van toepassing. Via welke kanalen hebt u dat bekendgemaakt bij het werkveld? Het gaat immers over een groot bedrag. Op zich is dat prima. In tijden waarin de band tussen Vlaanderen en Brussel wat op losse schroeven komt te staan, vind ik het heel tof dat we die mogelijkheden hebben, dat we daarin blijven investeren. Ik ben echter wat bezorgd over de wijze waarop dat werd meegedeeld aan het werkveld.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, de vorige subsidiegids ‘Vlaamse projecten voor Brussel’ vormt sinds 1996 het referentiekader voor de subsidielijnen waarbinnen “initiatieven in het kader van de versterking van de Vlaamse inbreng in Brussel en van de versterking van de band tussen Brussel en de rest van Vlaanderen” kunnen worden gesteund. De gids werd in de loop van de jaren telkens aangepast aan de beleidsdoelstellingen van de in functie zijnde Vlaamse minister bevoegd voor Brussel. De subsidiegids vormt dus geen statisch gegeven, maar een wendbaar instrument ten dienste van de beleidsdoelstellingen van de opeenvolgende Vlaamse ministers bevoegd voor Brussel.

Onder mijn voorganger bestond de subsidiegids uit drie categorieën. Ten eerste waren er de projecten waardoor alle Vlamingen zich beter thuis voelen in hun hoofdstad, die wordt gedeeld met diverse gemeenschappen en bevolkingsgroepen. Ten tweede waren er de bi- of cocommunautaire projecten met een grote uitstraling. Ten derde waren er de impulssubsidies voor nieuwe initiatieven. De projecten moesten een culturele, sociale, educatieve of stadsecologische dynamiek hebben. Op basis van de beleidsdoelstellingen in mijn beleidsnota Brussel 2009-2014 heb ik de gids geëvalueerd en met een andere blik bekeken.

Ik geef wat meer toelichting bij de voornaamste wijzigingen en de nieuwe klemtonen, en zal enkele praktijkvoorbeelden aanhalen. Er wordt een andere invulling gegeven aan de inhoudelijke categorieën, waarbij er twee nieuwe worden gecreëerd. De eerste, nieuwe categorie speelt in op het belang dat in mijn beleidsnota aan reële uitwisselingsprojecten tussen Brussel en Vlaanderen wordt gehecht. Die categorie laat ook volop toe Brusselprojecten in Vlaanderen op te zetten. Voor 2011 staat alvast het grootscheepse project ‘Sporen van Brussel’ van vtbKultuur in de steigers dat op deze projectcategorie inhaakt.

De organisatie stelt vast dat er heel wat projecten bestaan die Vlamingen naar Brussel brengen. De aanhoudende stroom van geleide wandelingen en bezoeken of van thematische projecten kan rekenen op een ruime belangstelling uit Vlaanderen. VtbKultuur wil met Sporen van Brussel de ‘omarmingsdrempel’ van Brussel verder verlagen door de hoofdstad naar Vlaanderen te brengen. Via linken met de leefwereld van de Vlaming zelf zal onze hoofdstad de volgende jaren in verschillende Vlaamse steden in de kijker worden geplaatst. Er wordt gestreefd naar continuïteit en duurzaamheid via een vorm van ambassadeurschap.

De tweede categorie valt grosso modo samen met de vroegere eerste categorie en behelst “hoofd- en grootstedelijke projecten waardoor alle Vlamingen zich thuis en welkom voelen in de hoofdstad”. Hier vormen de zomerfestivals een goed voorbeeld van.

De derde, nieuwe categorie speelt in op het belang dat in de beleidsnota wordt gehecht aan participatiebevorderende initiatieven die inspelen op de maatschappelijke labofunctie van Brussel. In dat plaatje past bijvoorbeeld steun aan de burgerbeweging Platform Kanal, die in het najaar van 2012 de tweede editie van Festival Kanal zal organiseren en dat de rijkdom, het potentieel en de troeven van de kanaalzone onder de aandacht brengt.

Naast die drie verticale categorieën worden twee horizontale invalshoeken gehanteerd: impulssubsidiëring en subsidies voor gemeenschapsoverschrijdende projecten van tweetalige

organisaties. Op inhoudelijk vlak vallen deze initiatieven onder een van de drie project-categorieën.

Er wordt klaar en duidelijk gesteld dat projecten met een louter lokale of gemeentelijke dynamiek niet voor subsidiëring in aanmerking komen, wat het aantal 'nutteloze' aanvragen zou moeten doen dalen. Plaatselijke activiteiten, zoals buurt- en wijkfeesten of lokale cultuurfestivals, passen bijgevolg niet in deze subsidielijns. Die aanvragen kunnen ingediend worden bij de lokale gemeentelijke overheid of bij de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Populaire publieksevenementen worden ondersteund als ze een meerwaarde voor het Vlaamse beleid voor Brussel betekenen en zich periodiek vernieuwen. Bij grote publieksmomenten die gratis worden aangeboden – ik denk aan de Brusselse zomerfestivals – vormen eigenheid, originaliteit en verdieping beslissende subsidiecriteria, en niet de concurrentiepositie tegenover commerciële massa-evenementen elders in Brussel en Vlaanderen. Het spanningsveld tussen het gratis en het gesubsidieerde karakter enerzijds en de productionele ambitie anderzijds, moet aanvaardbaar blijven. Ik verwacht dus van de zomerfestivals geen artistiek opbod meer, maar een creatieve aanpak.

De algemene en formele ontvankelijkheidscriteria worden verscherpt en versterkt zonder in overdreven bureaucratisering te vervallen: het onderscheid tussen project- versus structurele subsidiëring zal beter worden gecontroleerd, de indieningstermijn blijft op drie maanden voor aanvang van een project, maar moet daadwerkelijk worden gerespecteerd, de consolidatie van impulssubsidies zal strakker worden opgevolgd.

De organisaties moeten voortaan een clausule van non-discriminatie ondertekenen en aan de aanvraag toevoegen. Ik hecht bij de beoordeling van de projecten ook veel belang aan aandacht voor diversiteit en toegankelijkheid.

Wat betreft uw vraag om concrete projecten uit 2010 op te sommen die niet meer in aanmerking zullen komen sinds de inwerkingtreding van de nieuwe subsidiegids, zal ik u moeten ontgoochelen. Eerst en vooral zou dat een voorafname zijn op het adviserende werk van mijn administratie, en bovendien staat het elke organisatie vrij om een project in te dienen dat wel voldoet aan de criteria van de nieuwe subsidiegids, en dus dat een organisator een bestaand project in functie daarvan heroriënteert.

De administratie toetst aanvragen waarbij ook de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en/of andere Vlaamse bevoegdheidsdomeinen worden aangesproken, systematisch bij de betrokken collega's af. Dat gebeurt vanuit het oogpunt van beleidsconvergentie en om dubbele subsidiëring tegen te gaan. Ik probeer dat zelf ook een beetje te doen via collegevergaderingen vanuit de VGC, maar dat is niet zo evident. Ik zou graag hebben dat VGC-collegeleden ook het omgekeerde zouden doen. Misschien kunt u dat even suggereren.

Initiatieven die een impulssubsidie ontvangen, worden op een intensievere wijze door mijn administratie begeleid, zodat de middelen maximaal renderen. Ze vergen vaak niet enkel een goede inhoudelijke begeleiding, maar ook de nodige administratieve en politieke contacten. In feite kunnen impulssubsidies uitmonden in vier soorten verankeringen. Sommige impulssubsidies zijn eenmalig van aard en leiden ertoe dat een project zelfbedruipend kan worden. Voorbeelden hiervan vormen de subsidies aan het historische kunstenaarscafé Het Goudblommeke van Papier en aan de kunstenaarsmarkt MicroMarché. Andere impuls-subsidies worden verleend aan initiatieven die later binnen het bevoegdheidsdomein Brussel zelf worden opgevangen. Quartier Latin en fmbrussel zijn daar mooie voorbeelden van.

Nog andere impulssubsidies worden toegekend in afwachting van een verankering binnen het bevoegdheidsdomein van een andere minister. Tot nut toe fungeerde vooral het Kunstendecreet hier als ankerplaats. Voorbeelden hiervan zijn het literatuurhuis Passa Porta, de Brusselse Werkplaats voor Podiumkunsten en het muzieklabo van De Pianofabriek.

Ten slotte worden er impulssubsidies verleend voor nieuwe deelwerkingen van structureel gesubsidieerde organisaties, op voorwaarde dat die na maximum drie jaar in de gewone werking worden geïntegreerd. Ik denk daarbij aan ‘Rendez-Vous’ van Citizenne en ‘Gazet van de Vrijwilliger’ van Het Punt.

Uiteindelijk ligt de hoofdverantwoordelijkheid voor het verankeren bij de organisatie zelf. Je geeft een impuls, het gaat van start, maar de hoofdverantwoordelijkheid om nadien structurele financiering te vinden, ligt bij de organisator, en niet bij de Vlaamse Gemeenschap. Dat is evident.

Hoe hebben we dat nu allemaal bekendgemaakt? U herinnert zich dat ik in deze commissie heb beloofd om dat voor het einde van het jaar te doen. Ik kom mijn beloften ook na: de subsidiegids werd op 23 december 2010 bekendgemaakt via onze Brusselnieuwsbrief. Die telt 1800 abonnees, waaronder het hele Vlaams-Brusselse werkveld – Cultuur, Onderwijs, Jeugd, Welzijn en Gezondheid. Daarnaast startte op 26 januari 2011 een advertentiecampagne in Brussel en in Vlaanderen, meer bepaald in Brussel Deze Week, Metro, De Morgen en De Standaard. Het campagnebudget bedraagt 31.743 euro. We hebben ook een persbericht verspreid dat deze gids onder de aandacht bracht.

Ik denk, mijnheer Delva, dat ik daarmee zeer gedetailleerd heb geantwoord op al uw vragen.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar ik heb toch nog een paar bijkomende vragen. In antwoord op mijn derde vraag zegt u dat er vier dingen kunnen gebeuren met die impulssubsidies. De derde mogelijkheid was dat de projecten een onderkomen vinden bij een andere functioneel bevoegde minister van de Vlaamse Regering. U verwijst bijvoorbeeld naar het Kunstendecreet. Hoe wordt daar vooraf op ingespeeld, zodat die projecten daar een plaatsje kunnen krijgen? U zegt dat het de verantwoordelijkheid van de projecten zelf is om dat te doen. Het is natuurlijk een gedeelde verantwoordelijkheid: van de minister die de impulssubsidie gegeven heeft, maar ook van de functioneel bevoegde minister die het project verder zou kunnen subsidiëren en van het project zelf.

Mijn vrees is dat door een gebrek aan voorafgaand overleg een nuttig project uit de boot zou kunnen vallen omdat heel die machine niet goed geolied zou zijn, namelijk de contacten die zouden moeten bestaan tussen de instelling of het project, uzelf als initiërende minister en de functioneel bevoegde minister. Bestaat daar een procedure voor? Hoe verloopt dat in de praktijk?

Kunt u de effecten meten van alle projecten die we subsidiëren en die worden geacht de band tussen Vlaanderen en Brussel aan te halen? Ik weet dat dat heel moeilijk is. Misschien zegt u gewoon dat u dat niet kunt evalueren. Dat kan. Daar zou ik zelfs vrede mee kunnen nemen. Of hebt u toch een aantal toetsstenen ingebouwd om te kijken of een project, waar we redelijk wat centen aan hebben besteed, soms een paar jaar aan een stuk, nuttig is geweest?

Een laatste punt heb ik ook al aangehaald tijdens de bespreking van de beleidsnota. Wat is de plaats van Onthaal en Promotie Brussel (OPB) daarin? Ik dacht dat OPB een belangrijke rol speelde in die band tussen Brussel en Vlaanderen. Ik denk dat die organisatie nuttig werk verricht heeft en nog steeds verricht. Maar ook in het antwoord dat u mij nu geeft, komt die organisatie niet aan bod. Hoe verloopt dat? Ik veronderstel dat die een belangrijke plaats blijft innemen in dat hele verhaal.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: We hebben aan de administratie gevraagd om de verenigingen de nodige informatie te geven en op weg te helpen naar administratieve en politieke contacten. Maar het is niet de taak van de Vlaamse minister voor Brussel om het werk van die organisaties te doen. We kunnen een project wel goed en nuttig vinden en er een impulssubsidie voor geven voor een bepaalde periode, maar als het goed draait en je wilt

verder, moet je naar mijn collega-minister of een lid van de andere regering gaan. De administratie begeleidt ze daarbij. Maar de contacten zelf gebeuren niet door ons.

Stel dat de volgende stap is dat ik maar geld mag geven als ik weet dat de mogelijkheid er is dat over drie jaar een structurele subsidie kan worden gegeven. Ik denk niet dat dat uw vraag is. Dan geeft men eigenlijk de voogdijbeslissing over geld aan een andere minister. Dat gaat niet. Dat zou het uithollen zijn van de zin van de bevoegdheid. Men kan ze alleen op weg helpen. De eindverantwoordelijkheid ligt wel bij de organisatie zelf, die de andere minister dan maar met de resultaten in de hand moet overtuigen.

Als zoiets bestaat en men vindt het belangrijk, kan het wel dat met de collega-minister wordt overlegd om na te gaan of beiden geld kunnen geven. Dat is nog iets anders. Dat hangt van project tot project af.

Het is heel moeilijk te meten. Het is niet omdat iemand naar de kerk gaat, dat hij katholiek is of dat men kan meten hoe katholiek iemand is. Het is niet omdat iemand naar een activiteit gaat, dat men kan meten dat de Vlaamse band met Brussel versterkt is. Men kan niet in de diepste zielenroerselen van mensen kijken. Dat is heel moeilijk om te meten. Dat wil niet zeggen dat men niet moet proberen om dat te doen. Dat is nog iets anders. Men moet nagaan of het wel zinvol is, of het mensen aantrekt. Het aantal bezoekers is een indicator, maar niet de enige. Het is geen gemakkelijke oefening om te meten in welke mate men dat bevordert.

U weet dat OPB verdwijnt. Dat gaat op in Muntpunt. Het zijn twee zaken die onderscheiden zijn. We geven hier subsidies. Ik neem aan dat mijn administratie ook wel contacten heeft met OPB op dat niveau. Het is in eerste instantie de administratie die projecten beoordeelt en kan aftoetsen met andere actoren. Dat is de taakverdeling.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■